

SERTIFITSEERIMISE ÜLDTINGIMUSED

Koostas: Allan Pohlak

Kinnitas: Allan Pohlak

Kuup: 21.02.2022

SERTIFITSEERIMISE ÜLDTINGIMUSED Kehtiv alates 21.02.2022

Komposti sertifitseerimisel lähtutakse Keskkonnaministri 08.04.2013 määrusest nr 7 „Biolagunevatest jäätmetest komposti tootmise nõuded“ või Keskkonnaministri 19.07.2017 määrusest nr 24 „Reoveesetest toote valmistamise nõuded“ (edaspidi Määrus).

Kääritusjäägi sertifitseerimisel lähtutakse Keskkonnaministri 10.05.2016.a. määrusest nr 12 „Nõuded biolagunevatest jäätmetest biogaasi tootmisel tekkiva kääritusjäägi kohta”

Sertifitseerimiskeskust rahastatakse sertifitseerimise eest võetavatest tasudest.

Sertifitseerimiskeskus on kehtestanud hinnakirja, mille alusel koostatakse hinnapakkumisi (pakkumus).

Aastatasu arvutamisel lähtutakse, kui mitme sertifitseerimisskeemi alusel on ettevõttele sertifikaate väljastatud.

Kui ettevõttele on väljastatud sertifikaat/sertifikaadid ühe sertifitseerimisskeemi alusel, siis rakendub hinnakategooria 1. Kui ettevõttele on väljastatud sertifikaat/sertifikaadid kahe sertifitseerimisskeemi alusel, siis rakendub hinnakategooria 2.

Kui ettevõttele on väljastatud sertifikaat/sertifikaadid kolme sertifitseerimisskeemi alusel, siis rakendub hinnakategooria 3.

Sertifitseerimise maksumus sõltub tootmisega seotud tegevuskohtade arvust, tootmisprotsessi keerukusest ja sellest tulenevalt sertifitseerimiskeskuse personali (s.h. eksperdi, proovivõtja jne) sertifitseerimisprotsessi läbiviimiseks kuluvast tööajast ning analüüsimist vajavate proovide arvust.

Sertifitseerimise eest tasumine toimub Sertifitseerimiskeskuse poolt kinnitatud hinnakirja alusel koostatud pakkumuse ning esitatud arvete alusel. Arvete maksetähtaeg on 10 päeva ja maksetähtaegade rikkumise korral on Sertifitseerimiskeskusel õigus nõuda Taotlejalt viivist 0,2 % tasumisele kuuluvast summast iga viivitatud päeva eest.

Sertifitseerimine koosneb järgnevatest toimingutest (vt ka joonis 1):

1. ETAPP – SERTIFITSEERIMISEKS VALMISOLEKU HINDAMINE

- 1.1. Taotluse esitamine ja ülevaatamine
- 1.2. Lepingu sõlmimine
- 1.3. Enesekontroll
- 1.4. Enesekontrolli hinnang

2. ETAPP – SERTIFITSEERIMINE

- 2.1. Tootmise ülevaatus
- 2.2. Laborianalüüside läbiviimine
- 2.3. Ülevaatus- ja toote ohutus- ja kvaliteedinäitajate hindamine
- 2.4. Otsus sertifikaadi väljastamise kohta

3. ETAPP – JÄRELEVALVE

1. ETAPP – SERTIFITSEERIMISEKS VALMISOLEKU HINDAMINE

1.1. Taotluse esitamine

Sertifitseerimisprotsess algab taotluse esitamisega. Taotluse vorm on kättesaadav Sertifitseerimiskeskuse kodulehelt. Taotluse allkirjastab taotleja ettevõtte poolt volitatud isik ning see esitatakse Sertifitseerimiskeskusele. Sertifitseerimiskeskus vaatab taotluse läbi ning esitab lähtudes Sertifitseerimiskeskuse poolt kinnitatud hinnakirjast esialgse hinnapakumise (pakkumus).

1.2. Lepingu sõlmimine

Leping sertifikaadi taotleja ja sertifitseerimiskeskuse vahel sõlmitakse pärast hinnapakumise kooskõlastamist ja enne sellele järgnevate sertifitseerimistoimingute läbiviimist. Sertifitseerimiskeskus esitab dokumentide (enesekontrolli plaani vormi) väljastamise ja sertifitseerimiseks valmisoleku hindamine eest ettemaksuarve 3 tööpäeva jooksul peale lepingu allkirjastamist.

1.3. Enesekontroll

Pärast lepingu sõlmimist ja tasu laekumist saab sertifikaadi taotleja sertifitseerimiskeskuselt enesekontrolli vormi. Sertifikaadi taotleja esitab täidetud enesekontrolli vormi ja muud vajalikud dokumendid sertifitseerimiskeskusele hiljemalt 15 tööpäeva jooksul arvates enesekontrolli vormi saamisest sertifitseerimiskeskuselt.

1.4. Enesekontrolli hinnang

Sertifitseerimiskeskus vaatab taotleja poolt täidetud enesekontrolli vormi üle ning annab sellele omapoolse hinnangu taotleja sertifitseerimiseks valmisoleku kohta. Puuduste esinemisel esitab sertifitseerimiskeskus puuduste loetelu ja tähtaja nende kõrvaldamiseks. Taotleja kõrvaldab puudused ja esitab seda tõendavad dokumendid sertifitseerimiskeskusele. Sertifitseerimiskeskus vaatab korrigeerivad tegevused üle, annab hinnangu nende piisavuse kohta, teeb otsuse sertifitseerimisprotsessi jätkamise või mittejätkamise kohta ning teavitab sellest taotlejat.

Juhul kui puuduste kõrvaldamine võtab aega rohkem kui 60 tööpäeva, sertifitseerimiseks valmisoleku hindamise protsess lõpetatakse ja kui taotleja soovib toote sertifitseerimist, tuleb esitada uus taotlus.

2. ETAPP – SERTIFITSEERIMINE

Sertifitseerimiskeskus sõlmib lepingud eksperdi ja proovivõtjaga (võttes arvesse erapooletuse ja kompetentsuse tagamise põhimõtteid) ning laboriga. Ekspert võib täita ka proovivõtja kohustusi. Ekspert vaatab üle sertifitseerimiskeskusele sertifitseerimiseks valmisoleku hindamise etapis esitatud dokumendid.

Sertifitseerimiskeskus esitab eksperdi töö ja laborianalüüside läbiviimise eest ettemaksuarve 50% ulatuses sertifitseerimise maksumusest 3 tööpäeva jooksul pärast taotleja teavitamist tema sertifitseerimiseks valmisoleku kohta.

2.1. Tootmise ülevaatus

Ekspert lepib taotlejaga kokku aja, millal toimub tootmisprotsessi ja tingimuste ülevaatus ja hindamine taotleja tootmise asukohtades.

Ekspert viib läbi tootmisprotsessi, seadmete ja tehnoloogiate ülevaatus taotleja juures kohapeal, intervjuueerib tootmisega seotud töölisi ning hindab tootmistingimusi. Ülevaatus käigus võtab ekspert või sertifitseerimiskeskuse poolt heakskiidetud proovivõtja kompostist/kääritusjäagist proovid ja saadab need sertifitseerimiskeskuse poolt määratud laborisse.

Biogaasijaamast kääritusjäagi otse kasutusse andmise korral võtab ekspert või sertifitseerimiskeskuse poolt heakskiidetud proovivõtja proovid kääritusjäagist esimesel poolaastal kolm korda iga kahe kuu järel.

Kääritusjäagi ladustamise korral võetakse proovid kääritusjäagist siis, kui kääritusprotsess on lõppenud ja enne kui kääritusjäak antakse kasutamiseks tootena.

Ekspert või sertifitseerimiskeskuse poolt heakskiidetud proovivõtja saadab kääritusjäagist võetud proovid sertifitseerimiskeskuse poolt määratud laborisse.

2.2. Laborianalüüside läbiviimine

Labor viib läbi analüüsid ja edastab analüüsitulemused eksperdile komposti/kääritusjäagi ohutus-ja kvaliteedinäitajate kohta hinnangu andmiseks.

2.3. Ülevaatus hindamine

Ekspert koostab eksperthinnangu taotleja tootmise ülevaatus ja laborianalüüside tulemuste alusel ning edastab tulemused taotlejale ja Sertifitseerimiskeskusele koos puuduste loetelu ja nende kõrvaldamise tähtaegadega.

Taotleja esitab eksperdile tõendusdokumendid puuduste kõrvaldamise kohta.

Ekspert vaatab läbi puuduste kõrvaldamist tõendavad dokumendid ja annab hinnangu nende piisavuse kohta. Vajadusel viiakse läbi kordusülevaatus taotleja juures ja/või kordusproovide võtmine. Kui puuduste kõrvaldamise käigus on vajalik kordusproovide võtmine ja/või taotleja tootmise asukoha, protsesside, tehnoloogiate vm ülevaatus, siis esitab Sertifitseerimiskeskus taotlejale arve vastavate lisatööde kohta.

Vajadusel võib sertifitseerimiskeskus kutsuda kokku ekspertkomisjoni.

2.4. Otsus sertifikaadi väljastamise kohta

Sertifitseerimiskeskus vaatab üle sertifitseerimist puudutavad dokumendid ja teeb otsuse sertifikaadi väljastamise/mitteväljastamise kohta ja teeb selle teatavaks taotlejale.

Positiivse otsuse korral väljastab Sertifitseerimiskeskus sertifikaadi.

Sertifitseerimiskeskus esitab lõpparve 50% ulatuses sertifitseerimise maksumusest 3 tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest sertifikaadi väljastamise või mitteväljastamise kohta.

Sertifitseerimiskeskus registreerib sertifitseeritud toote vastavas registris.

Sertifitseerimiskeskusel on õigus peatada sertifitseerimiseks valmisoleku hindamise ja sertifitseerimise protsess mistahes hetkel, seni kuni taotleja poolt ei ole arved nõuetekohaselt tasutud.

3. ETAPP – JÄRELEVALVE

3.1. Korraline tootmise järelevalve ja proovide võtmine

Korraline tootmise järelevalve ja proovide Määruse nõuetele vastavus on sertifikaadi kehtivuse eeltingimusteks. Ekspert viib läbi korralise tootmise järelevalve sertifikaadi kehtivuse aja jooksul mitte harvem kui kord aastas. Täpsem korralise järelevalve sagedus fikseeritakse kliendiga sõlmitavas lepingus. Korraline tootmise järelevalve sisaldab kliendi tootmisprotsessi, seadmete ja tehnoloogiate ülevaatuset kliendi juures kohapeal, tootmisega seotud töötajate intervjuerimist ja tootmistingimuste hindamist.

Kompostist proovide võtmine.

Järelevalve hulka kuulub ka kompostist proovide võtmine ja analüüsimine akrediteeritud laboris. Proovide võtmine kompostist toimub vastavalt komposti partiide valmimise sagedusele arvestades, et iga partii saaks analüüsitud.

Kääritusjäagist proovide võtmine.

Pärast sertifikaadi saamist võetakse kääritusjäagist proove kolm korda aastas iga nelja kuu järel. Kui kääritusjäagi proovi analüüsitulemused ei vasta Määruse nõuetele, siis võtab ekspert või sertifitseerimiskeskuse poolt heakskiidetud proovivõtja proove kolme kuu jooksul kord iga kuus. Kui selle perioodi jooksul vastavad proovide analüüsitulemused Määruse nõuetele, jätkatakse proovivõttu kolm korda aastas.

Korralise tootmise järelevalve tulemuste kohta koostab ekspert hindamisakti (ekspert hinnangu). Ekspert informeerib klienti ka proovide analüüsitulemustest. Klient on kohustatud väljatoodud puudused kõrvaldama eksperdi poolt määratud tähtjaks.

Tootja esitab sertifitseerimiskeskusele iga kvartali järgneva kuu 20ndaks kuupäevaks eelmise kvartali isikupõhise müügiregistri koos müüdnud komposti/kääritusjäagi kogustega.

Sertifitseerimiskeskus esitab arve korralise tootmise järelevalve ja/või proovide võtmise eest 3 tööpäeva jooksul peale tööde tulemustest kliendi teavitamist.

Muutuste korral tootmisprotsessis, tehnoloogiates jne on kliendil kohustus Sertifitseerimiskeskust sellest koheselt teavitada.

3.2. Erakorraline järelevalve

Erakorralise järelevalve vajadus tekib järgmistel juhtudel:

- Oluliste puuduste avastamisel korralise järelevalve käigus;
- Kui tootmine on pikemaks ajaks seiskunud;
- Juhul kui tooraine, tehnoloogia või tootmistingimused on oluliselt muutunud;
- Põhjendatud kaebuste korral.

Erakorralise järelevalve ulatus, läbiviimise viis ja aeg sõltuvad konkreetsetest asjaoludest. Vajadusel võib jooksvast toodangust võtta juhuslikke proove tootjapoolse usaldusvääruse kinnitamiseks. Proovide võtmisest sel eesmärgil ette ei teatata.

Kui erakorralise järelevalve tulemused ei ole rahuldavad ja tootja ei suuda mittevastavuste põhjuseid määratud tähtjaks kõrvaldada, siis rakendatakse vastavushindamise standardis (EVS-EN ISO/IEC 17065:2012) ettenähtud meetmeid kuni sertifikaadi tühistamiseni.

Erakorralise järelevalve eest esitab sertifitseerimiskeskus arve 3 tööpäeva jooksul pärast kliendi tööde tulemustest teavitamist.

4. SERTIFITSEERINGULE VIITAMINE

Kui sertifitseerimiskeskus on väljastanud tootjale sertifikaadi, siis on tootjal õigus tuua välja reklaammaterjalidel, toote pakenditel ja muudel teabevahenditel tootja nimi, sertifitseeritud toote nimetus ja sertifikaadinumbr ning kasutada logo „Kvaliteetne kompost“ või „Kvaliteetne toode“.

Logo „Kvaliteetne kompost“ ja logo „Kvaliteetne toode“ kasutamine ilma sertifitseerimiskeskuse loata on keelatud. Logo võivad kasutada ainult Sertifitseerimiskeskuse poolt väljastatud kehtivat tootesertifikaati omavad ettevõtted, kes omavad Sertifitseerimiskeskusega allkirjastatud kehtivat sertifitseerimislepingut. Logo tuleb kasutada vastavalt Sertifitseerimiskeskuse nõuetele ja viisil, mis näitab selgelt ettevõtte toote sertifitseeritust. Logole tuleb lisada tootesertifikaadi number. Logo õiget kasutamist kontrollib Sertifitseerimiskeskus korralise järelevalve käigus. Sertifitseerimiskeskus võib esitada veel täiendavaid nõudeid logo kasutamisele, need fikseeritakse sel juhul täiendavates dokumentides, mille Sertifitseerimiskeskus kliendile kättesaadavaks teeb.

5. SERTIFIKAADI PEATAMINE VÕI TÜHISTAMINE

Sertifikaadi võib peatada kliendi sooviavalduse alusel või sertifitseerimiskeskuse initsiatiivil. Sertifikaadi võib peatada või tühistada juhul kui:

- Vastavust kinnitav märkis on pandud toodetele, mille tootmiskorraldus ja/või laboratoorsed analüüsid ei vasta Määruses toodud nõuetele;
- Vastavust kinnitav märkis on pandud toodetele, mis pole kaetud sertifikaadiga;
- Järelekontrolli või pistelise proovide võtmise käigus on avastatud olulisi nõuetele mittevastavusi;
- Sertifikaati omav ettevõtte läheb pankrotti või likvideeritakse;
- Tootja eirab korduvalt järelevalve käigus tehtud ettekirjutusi;
- Tootja ei esita andmeid sertifitseeritud komposti/kääritusjäägi müügi kohta;
- Esitatud arveid ei tasuta tähtaegselt.

Juhul kui kõrvalekaldumine Määruse nõuetest ei ole märkimisväärne, võib sertifitseerimiskeskus suurendada järelevalvet ja/või sertifikaadi kehtivuse ajutiselt peatada, kuni sertifikaadi omanik muudab kindlaksmääratud tähtaja jooksul tingimusi selliselt, et need rahuldavad Määruse nõudeid.

Sertifitseerimiskeskus saadab sertifikaadi peatamise või tühistamise otsuse koopia sertifikaadi omanikule 3 tööpäeva jooksul pärast otsuse vastuvõtmist.

Sertifikaadi omanik, keda on informeeritud sertifikaadi peatamisest või tühistamisest, on kohustatud lõpetama sertifitseeringule viitamise vastavat toodet reklaamides.

Sertifitseerimiskeskusel on õigus avalikustada sertifikaadi peatamine ja kohustus avalikustada sertifikaadi tühistamine.

Kui sertifikaat taastatakse pärast peatamist, teeb sertifitseerimiskeskus ametlikes sertifitseerimisdokumentides, registrites, avalikus informatsioonis jne kõik vajalikud muudatused selleks, et tagada, et eksisteerivad kõik asjakohased viited, et toode on jätkuvalt sertifitseeritud. Analoogsed asjassepuutuvad muudatused teeb sertifitseerimiskeskus ka siis kui taastamise tingimusena on tehtud otsus sertifikaadi ulatuse piiramiseks.

6.KAEBUSTE JA APELLATSIOONIDE KÄSITLEMINE

Sertifitseerimiskeskuse eesmärk on määratleda ühtne ja kindel kord apellatsioonide ja kaebuste menetlemiseks.

Kaebus või apellatsioon esitatakse vabas vormis sertifitseerimiskeskuse juhatajale. Sertifitseerimiskeskusele esitatud apellatsioonid ja kaebused registreeritakse kaebuste, apellatsioonide ja probleemide registris.

Kaebuse või apellatsiooni vastuvõtmise kohta edastab juhataja kinnituse ühe (1) nädala jooksul alates selle saamisest samas vormis kui kaebus või apellatsioon edastati.

Kaebuse (reklamatsiooni) või apellatsiooni vastuvõtmisel selgitab juhataja välja, kas see on seotud sertifitseerimistoimingutega, millega sertifitseerimiskeskus tegeleb.

Juhataja otsustab kaebuse või apellatsiooni lahendamise käigu ja määrab vastutava(d) isiku(d). Eriti olulistel juhtudel moodustab juhataja eraldi sõltumatu komitee.

Kaebus või apellatsioon vaadatakse läbi ja tehakse otsus 1 (ühe) kuu jooksul alates kaebuse või apellatsiooni saamise päevast.

Lahenduse eest vastutav(ad) isik(ud) peab(vad) koguma kogu vajaliku informatsiooni (nii palju kui võimalik) ja tõendusmaterjalid, täielikult välja selgitama probleemi olemuse ning rakendama kõiki vajalikke tegevusi nii probleemi kui selle põhjuste kõrvaldamiseks ja kordumise vältimiseks.

Huvitatud osapooled omavad õigust olla ära kuulatud.

Kaebust või apellatsiooni lahendav otsus peab olema tehtud või üle vaadatud ja heaks kiidetud isiku poolt, kes ei ole osalenud kaebuse või apellatsiooniga seotud sertifitseerimistoimingutes. Huvide konflikti vältimiseks ei tohi kasutada kliendi kaebuse või apellatsiooni lahendamise ülevaatamisel või heakskiitmisel kliendile konsultatsiooni pakkunud personali (sh juhtivatel ametikohtadel tegutsev) või kliendi palgatud personali 2 aastat pärast konsultatsiooni või töösuhte lõppu.

Kõikidest kaebuste, mittevastavuste jm probleemide kõrvaldamisest teavitatakse asjaomaseid isikuid kokkulepitud tähtajal reeglina samas vormis, nagu probleem ka edastati.

Sertifitseerimiskeskuse juhataja või tema poolt volitatud isik esitab kaebajale või apellandile ametliku teadaande kaebuse või apellatsiooni käsitlemise protsessi tulemuste ja lõpetamise kohta.

Joonis 1. Sertifitseerimise protsessi skeem

